

Vive la République! Vive la France!

En fallstudie om kandidaterna inför det franska presidentvalet 2017

Abstract

During long time, France have had a history of representing right- and left wing parties in their presidential election. In the presidential election of 2017 this changed with a representation of centrist Emmanuel Macron and Extreme Right Marine Le Pen. Since Front National's often named in the context of nationalist and populist extreme right parties, the aim of this thesis is to examine what it is in their programme that makes them both populist and nationalist. Since both nationalist and extreme right parties tends to combine this with xenophobia, the concept of racism is also looked into. The objects of analysis are Macron and Le Pens electoral programs and victory speeches. These are examined with a theory of creating an analytical framework in which the concepts racism, nationalism and populism are defined. The thesis is based on a method where the concepts first are being operationalized with favourable criterions so they later can be put into a classification scheme.

The aim is to explain what it is in their programmes that makes the parties racist, nationalist and populist. By doing this I've found that both Marine Le Pen and Macron are responding with new strategies to save France from an experienced economical and security crisis. By doing this they both include populism in their politics, where Le Pens populism differs from Macrons with a palpable populist rhetoric and supplements of nativism and authoritarianism which classifies the right wing populists. Macrons populism is mostly consisting of populist strategy and a critique of the situation were France can find itself today. The difference between the two is that Le Pen is also containing a nationalist and racist agenda while Macron is building his politics on values of justice and equality.

Keywords: Marine Le Pen, Emmanuel Macron, Rasism, Populism and Nationalism

Words: 10 734

Innehållsförteckning

1.0 Inledning s. 4

- 1.1 Syfte och frågeställning s. 5

2.0 Teori s. 6

- 2.1 Rasism s. 6
- 2.2 Nationalism s. 8
- 2.3 Populism s. 10

3.0 Metod och material s. 15

- 3.1 Forskningsdesign s. 15
- 3.2 Material s. 16
  - 3.2.1 Avgränsning av material s. 17
- 3.3 Operationalisering av begreppen s. 17
  - 3.3.1 Rasism s. 18
  - 3.3.2 Nationalism s. 19
  - 3.3.3 Populism s. 19
- 3.4 Klassifikationsschema s. 19

4.0 Empiri s. 22

- 4.1 Le Pen, Macron och Rasism s. 22
  - 4.1.1 Institutionell rasism s. 22
  - 4.1.2 Kulturrasism s. 23
  - 4.1.3 Sammanfattning av rasistiska kriterier för Le Pen och Macron s. 25
- 4.2 Le Pen, Macron och Nationalism s. 25
  - 4.2.1 Lojalitet för nationen som överordnad andra världen s. 26
  - 4.2.2 Temporära krav kopplade till nationen s. 27
  - 4.2.3 Spatiala krav kopplade till nationen s. 27
  - 4.2.4 Nationens uppvaknande s. 28
  - 4.2.5 Nationalhjälten som väcker nationen s. 29
  - 4.2.6 Sammanfattning av nationalistiska kriterier för Le Pen och Macron s.29
- 4.3 Le Pen, Macron och Populism s. 30
  - 4.3.1 Populism s. 30
  - 4.3.2 Högerpopulism s. 34
  - 4.3.3 Sammanfattning av populistiska kriterier för Le Pen och Macron s. 35

5.0 Diskussion s. 36

6.0 Referenser s. 38

1. Inledning

Den 7e Maj 2017 höll Emmanuel Macron sitt första segertal efter att ha blivit vald som Frankrikes nya president. Talet var emotionellt och upplyftande och avslutades likt många offentliga tal med frasen ”Vive la République! Vive la France!”. Det franska presidentvalets hålls i två omgångar där det i årets första omgång blev klart att även Marine Le Pen och hennes parti Front National hade tagit sig vidare till valets andra omgång. Ett parti som blivit klassat som både nationalistiskt och högerpopulistiskt. I presidentvalets andra omgång förlorade Marine Le Pen med 34% mot Macrons 66% av rösterna (Ministère de L’Intérieur, 2017). Även om detta innebar en förlust visade partiet på ett rekordhögst väljarstöd för Front National (Mullholland m.fl., 2017). Den 23e april 2017, efter presidentvalets första omgång höll även Marine ett tal. Efter sitt tal där hon tackade de som hade röstat och uppmanade fler fransmän till att ’välja rätt’ avslutade hon istället sitt tal med ”Vive le peuple français! Vive la République! Vive la France” som direkt efter följdes av allsång till den franska nationalsången La Marseillaise. Enbart med små tillägg visar Front National på en starkare koppling till både nationalism men även populism som är en ideologi som strävar efter att ge makten tillbaka till folket.

För Frankrike var detta en historisk händelse. Med en lång historia av höger- och vänsterpolitik innebar detta att den gamla skiljelinjen hade övergetts för att ersättas av en centerkandidat och en representant för extremhögern. Marine Le Pen med hjärtefrågor som cirkulerar kring säkerhet, migration och utträde ur EU och Emmanuel Macron vars hjärtefrågor kretsar kring nya ekonomiska reformer och ett säkert och öppet Frankrike med starkare anknytning till EU och Europa. Valet 2017 berörde dessutom betydligt fler än de franska invånarna. Efter tidigare strömningar av nationalism och populism genom både Brexit och Donald Trumps framgångar stod även Frankrike inför en liknande situation med samma influenser. Valet var även viktigt för resten av Europa som med Storbritanniens utgång ur EU befarade att även Frankrike skulle dra sig ur samarbetet med Marine Le Pens förslag om ett franskt ”Frexit”.

1.1 Syfte och frågeställning

Populism uppfattas ofta som en nedlåtande term kopplad till de individuella politiska aktörer eller grupper som karakteriseras av en demagogisk retorik och en kritik mot den traditionella politiska eliten (Surel, 2002:139). Jean-Marie Le Pen, grundaren av Front national, fick snabbt stämpeln som populist med hans sätt att kritisera det politiska styret och eliten (Ibid). Idag är det istället partiets nya ledare, dottern Marine Le Pen som öronmärks på detta vis. Den typ av populism Front national för brukar kategoriseras som högerpopulism. Ett centralt tema för denna partigrupp är att de ofta visar tendenser på xenefobi, vilket på 80-talet etablerade sig som ett islag av rasism hos många av partierna inom denna familj (Berggren & Neergard, 2015:207). Förutom att vara ett populistiskt parti betecknas även partiet som nationalistiskt. Detta på grund av att Marine har en stark ambition att rädda den franska nationen och dess värden.

När en talar om den högerpopulistiska rörelsen som tar sig in i Europa dröjer det inte länge innan det franska partiet Front National blir nämnt som ett exempel på denna politiska trend. Under de senaste åren har både nationalistiska och populistiska rörelser lyckats mobilisera väljare såväl i Europa som i stora delar av övriga världen. Ofta blir populism i dessa sammanhang synonymt med högerpopulism. Detta är oerhört missvisande då populism kan representeras av såväl vänster-, center som högerpartier.

Denna studie ämnar undersöka vad i Front Nationals politik som gör att de kan klassas som både nationalister och populisterna. Även rasism som är ett begrepp som genereras i sammanhang med dessa –ismer kommer därför också undersökas. Syftet med studien är att undersöka om det bara är Marine Le Pens politiska agenda som rymmer dessa begrepp eller om det även går att identifiera dessa hos hennes främste motståndare inför det franska presidentvalet 2017, Emmanuel Macron. Genom en operationalisering av begreppen rasism, populism och nationalism granskas material från partierna för att ta reda på om och hur rasism kan identifieras i partiernas material, vad det är som utgör Front Nationals nationalism samt om populism kan återfinnas hos de båda kandidaterna. Studien försöker med avstamp i Emmanuel Macron och Marine Le Pens valmanifest granska hur det franska politiska klimatet förhåller sig till ovannämnda begrepp.

Uppsatsen utgår utifrån frågeställningen:

Hur yttrar sig begreppen nationalism, populism och rasism i Front Nationals respektive En Marche!s valmanifest, segertal och reklamkampanjer?

2.0 Teori

De teorier studien utgår ifrån grundas på ett analytiskt ramverk där tidigare forskning om nationalism, populism och rasism presenteras. Detta analytiska ramverk har som avsikt att ringa in begreppen för att senare kunna identifiera dessa i materialet som ska undersökas. Går det att hitta tendenser av nationalism, populism och rasism hos båda partierna? Detta är frågan som det analytiska ramverket ska hjälpa till att orientera oss i. Detta kapitel avser att definiera begreppen och visa på tydliga karaktärsdrag.

Valen av begrepp är kopplat till det politiska fenomen som växer i dagens Frankrike, nationalistisk högerpopulism. Valet av begreppet rasism har gjorts för att undersöka de negativa konsekvenserna både högerpopulism och nationalism kan skapa. Populism är ett begrepp som ofta hörs i sammanhang med högerpopulism men kan fungera både som en diskurs, retorik eller strategi av samtliga partier på en höger och vänsterskala. Precis som populism är även nationalism en diskurs som är förenlig med andra typer av ideologier och kommer därav undersökas hos de båda partierna. I detta kapitel presenteras först begreppet rasism följt av nationalism och till sist populism.

2.1 Rasism

Albert Memmi definierar rasism som:

“[...] värderande, generaliserande och upplevda eller påhittade definitiva skillnader som ger förmån för den som anklagar och nackdelar till offret, för att rättfärdiga aggression eller privilegier [...]” (Memmi, 1982:140).

Denna definition fångar in en viktig bit av rasismens grundkärna. Rasism innebär inte en inkludering av ras, etnicitet eller kultur. Rasismen är snarare ett maktspel där makten

delas upp och används av en grupp på bekostnad av en annan. Genom maktfördelning och olika rang på en hierarkiskala skapas marginaliserade och privilegierade grupper.

En typ av dagens moderna rasism kan förklaras med ett fenomen: ett rasistiskt samhälle utan rasister, den akademiska termen för detta är institutionell rasism (Behtoui & Jonsson, 2015:169). Denna rasism handlar inte om hur enskilda individer agerar utan hur samhället fungerar som system och institution (Ibid). Detta kan innebära bland annat att samhället klumpar samman grupper och tillskriver de vissa karaktärsegenskaper som underförstått motsätter sig normen. Ett samhälle är förankrat i en kultur där normer alstras. Är en grupp eller en individ tillskriven något avvikande kommer samhället utgöra en sluten gemenskap som stöter bort det utomstående. Detta ger konsekvenser såsom negativ särbehandling, fördomar och missgynnande förhållanden i samhället (Behtoui & Jonsson, 2015:170). För att rättfärdiga att detta sker tillskrivs gruppen en kulturell identitet eller rasmässig kvalitet där, enligt dessa individer, de inte låter sig placeras i den egna gemenskapen (Ibid).

Den rasism som är mest påtaglig i den politiska retoriken är det som idag kallas för kulturrasism. Genom att utesluta termen ras är det nu mer vanligt att tala om kulturer. Denna typ av rasism kännetecknas av antaganden att kultur är en essentiell egenskap (likt biologin) och har en koppling mellan plats (nation) och kultur där den egna kulturen beskrivs som överlägsen (Berggren & Neergard, 2015:214). Att lämna den biologiska rasismen och istället tala om kulturer är ett framgångsrikt koncept för att göra ett parti mer rumsrent.

Kulturrasismen åberopar varken biologi eller värdeskillnader mellan grupper i sig självt men innebär exkludering och exploatering som konsekvenser liksom all annan rasism (Behtoui & Jonsson, 2015:179). Kultur kan definieras som:

”the shared patterns of behaviors and interactions, cognitive constructs, and affective understanding that are learned through a process of socialization” (Center of Advanced research on Language Acquisition).

Enligt denna definition går det räkna in både språk, konst, värderingar, odling, beteendemönster, ritualer, religion, normer och lagar i kulturbegreppet.

Från kulturrasistens synsätt har olika kulturer vissa karaktärsdrag och en viss plats liksom statistiska grupper som inte förändras över tid och rum (Garner, 2010:134). Enligt kulturrasisten bör kulturer inte blandas då detta kan leda till sociala konflikter. Om

inte kulturer håller en viss geografisk distans (vilket bland annat globaliseringen motverkar) kommer olika kulturer komma i konflikt med varandra när de möts, då de behöver försvara och hävda sin egen kultur. Genom denna konflikt som orsakas av anti-rasisternas agenda genererar detta mer rasism. Att skilja de olika kulturerna åt är därför nödvändigt och det enda sättet att motverka rasism (Garner, 2010:135).

Rasismen hämtar kraft ur uppdelningen av grupper. Var gränserna går för olika grupper är odefinierbart vilket skapar oändligt många svar som varken är rätt eller fel. I Europa idag är det vanligt att denna gräns dras mellan invandrare eller infödd (Behtoui & Jonsson, 2015:179), där en person från Tehran ofta är starkare inlåst i invandringskategorin än en person från Sydney även om båda två erhöll medborgarskap i sitt nya europeiska land vid samma tidpunkt.

Front Nationals förra partiledare, Jean-Marie Le Pen, utvecklade under sin tid en argumenteringsform där det tidigare tabubelagda begreppet ras byts ut i en diskurs av skillnader mellan kulturer (Garner, 2010:134). Med denna metod att argumentera sätter de det kristna, katolska vita Europa på en sida som kontrasteras av allt annat, med betoning på islam (Ibid). Detta är ett gemensamt drag för all typ av rasism. Det vill säga synsättet att världens kulturer är hierarkiskt relaterade till varandra, där vissa är överordnade andra (Garner, 2010:135).

Vad är särdragen för att känna igen kulturrasismen idag? Ofta är ett kännetecken att de har frågor kring mångkultur och invandring som överordnade och dominerande (Berggren & Neergard, 2015:225). Partier som talar om assimileringprocesser där den egna kulturen är uppenbart överordnad andras är även det ett tecken på att partiet uttrycker sig kulturrasistiskt (Berggren & Neergard, 2015:225).

2.2 Nationalism

Antalet definitioner på begreppet nationalism är många. Allt ifrån fokus på gränser och territorier till ett tankesätt på hur en ska förhålla sig till solidaritet. Detta subjektiva begrepp har lika många svar som det finns människor, därför är det viktigt att försöka ringa in gemensamma kriterier där flera olika definitioner kan skapa en förståelse för begreppet.

Nationalismforskaren Umut Özkirimli väljer att förklara sin syn på begreppet såhär: *“I treat nationalism as a discourse, a particular way of seeing and interpreting the world, a frame of reference that helps us make sense of and structure the reality that surrounds us”* (Özkirimli, 2010:206).

Özkirimli förklarar att den nationalistiska diskursen rymmer tre grupper av sammanhängande krav som skapar möjlighet att identifiera denna typ av diskurs. Dessa grupper rymmer krav om identitet, tid och rum. Identitetskraven är de som innefattar diversering av vi:et och dom:et. Denna kategori berör även tankar om nationens värde och hur detta värde samt lojalitet för nationen bör vara högst prioriterat. I tanken om identitet vilar även tanken om att nationen är den ultimata källan för all politisk och social legitimitet, genom detta skapas suveränitet (Özkirimli, 2010:208). De temporära kraven berör tanken om nationen i ett förhållande till tid. Ofta handlar det om historiska tillbakablickar där nationens toppar tas ur sin kontext och målas upp som idealistiska och önskvärda stunder. Genom en nostalgisk bild ska därefter samhället minnas och eftersträva det som var så bra förr. De spatiala kraven berör tanken och sökandet efter hemmet. Här skapas en bild av en social gemenskap och nationellt territorium där nationen ympas på den fysiska omgivningen och dess sociala utövande. Även i denna kategori ser en tillbaka med en historisk tillbakagångsblick med tankar om förlorat eller vunnet land eller längtan efter större territorier (Özkirimli, 2010:209). Genom ett antal signifikanser blir nationalism som begrepp mer påtagligt och plötsligt igenkänningsbar hos många av partierna.

För att känna igen nationalism finns det fem förekommande teman som kan identifieras i den nationalistiska retoriken. Det första temat behandlar antikviteten av den egna nationen (Özkirimli, 2010:51). I detta tema uppstår en svårighet där uppkomsten av nationen inte kan kopplas till en exakt tidpunkt utan där nationen behandlas som något som alltid har existerat och över tid erhållit en viss storhet och egenvärde genom att bara finnas till (Ibid). Det andra temat som nationalisterna berör är tanken om en storhetstid, det som ovan nämnts har beskrivits som nationalistens temporära krav. Ett tredje tema är överlägsenheten av den nationella kulturen där nationens egna kultur, inte sällan refererar till sin historia, erhåller ett högre värde än andras (Özkirimli, 2010:52). Ett fjärde tema är det om nationens uppvaknande, som under efter en tid av sömn

plötsligt har vaknat igen för att inte längre förtryckas utan blomstra ut till vad den är menad att vara (Ibid). Det sista temat som går att känna igen i den nationalistiska retoriken är det om nationalhjälten som kommer och väcker eller räddar nationen från en period av dekadens (Ibid).

Nationalism är ett begrepp som beroende på omständigheter kan lyckas flyta samman eller övergå i både rasism och patriotism. Används nationen som ett värde där ens egen nation är överordnad andra kan denna typ av nationalism gå i samma fälla som kulturrasismen. Den kategoriserar nämligen nationer som statiska och överlägsna på bekostnad av andra nationer enligt det drag av nativism som kan hittas hos högerpopulismen.

2.3 Populism

Populism är sällan en självvald identitet utan snarare ett uttryck som används nedvärderande för att benämna en representant, ett parti eller ett politiskt förslag. Populism är även ett begrepp som en stöter på i samband med de utspridda högerextrema partierna som i kvick takt mobiliserar allt fler väljare i stora delar av världen, inte minst Europa. Det finns en rad olika definitioner på vad populism egentligen är. Från grekiskans *populus* som betyder folk (Nationalencyklopedin, ”Populism”) avslöjar namnet sin högsta politiska prioritering, folket. Vad som utgör ett av de starkaste värdena i ideologin är idén om att det finns en spänning mellan folket, antingen tolkat av ett parti eller en rörelse, en elit som hindrar realiseringen av folkets vilja (Berggren & Neergard, 2015:200).

Cas Mudde väljer i sin artikel *The Populist Zeitgeist* att definiera populism som:

*“an ideology that considers society to be ultimately separated into two homogeneous and antagonistic groups, ‘the pure people’ versus ‘the corrupt elite’, and which argues that politics should be an expression of the *volonté générale* (general will) of the people”*
(Mudde, 2004:543).

Muddes definition fångar en viktig del av populismen, nämligen inställningen och världsbilden om hur samhället förhåller sig till folket. *Volonté générale*, allmänviljan, är ett

begrepp myntat av Rousseau och innebär att samhällskontraktet bör bestå av en social överenskommelse mellan självständiga och lojala medborgare där alla individuella viljor kan smälta samman till en (Canovan, 2005:115). Det kan förstås som ett uttryck för folkets gemensamma intresse. I Rousseaus idé om allmänviljan skulle denna representeras av en upplyst lagstiftare som med rätt mängd av förnuft och karisma kunde förstå vad den allmänna viljan innebar och därav lyckas transformera den från den enskilda individen till att bli en del av något större (Ibid). Denna allmänvilja och tidiga, om än ofullkomliga, bild av direktdemokrati har kommit att utgöra en viktig grund för populismen (Mudde, 2007:151).

Paul Taggard skriver om sex centrala teman som kan hjälpa till att ringa in populismen:

1. Populism som fientlig mot representativ politik
2. Populister identifierar sig själva med ett idealiserat "heartland" inom det samhälle de tjänar
3. Populism som en ideologi som saknar kärnvärderingar
4. Populism som en kraftfull reaktion till en uppfattning om en extrem kris
5. Populism innehåller fundamentala dilemman vilket gör den självbegränsande
6. Populism som en kameleont, en -ism som antar färgerna av sin omgivning.

(Taggard, 2000:2)

Dessa teman kan agera både självständigt eller i kombination med varandra och hjälper till att undersöka specifika fall eller kontexter för att skapa generell förståelse för fenomenet populism (Taggard, 2000:2-3). Punkten om representativ politik återfinns i Muddes definition där tanken om att den politiska makten bör centreras kring folkets gemensamma vilja är att föredra framför den (från populistens synsätt) mindre demokratiska representativa demokratin. I det representativa styret bestående av partier och parlament fungerar dessa som onödiga distraktioner och onödiga komplikationer för ett demokratiskt system (Taggard, 2000:3).

Punkt två är till skillnad från föregående punkt en positiv reaktion om ett idealiserat folk och ett idealiserat landskap. Genom att se både folk och land som något idealiserat och eftersträvansvärt skapas ett "heartland" för populisterna, ett heartland som folket har byggt upp genom förnuft och delaktighet (Ibid). Folket är oftast den viktigaste källan till ett lands suveränitet men bär med sig en problematik, termen folket har inte en klar definition utan är ett ord som betyder olika för olika människor och även populister (Canovan, 2005:2). Punkt

tre är vad som förklarar varför populism är förenligt med såväl högern som vänstern. Populismen är inte en egen ism som i sin politiska betydelse står i kontrast till t.ex. konservatism. Detta grundar sig i dess brist på kärnvärderingar. Medan andra ideologier fokuserar på ett eller flera värden som t.ex. rättvisa eller frihet saknar populismen detta vilket gör att populism kan anammas av olika politiska åskådningar (Taggard, 2000:4). Populism bör snarare ses som en tunn och centrerad ideologi som saknar den typ av intellektuell substans likt etablerade ideologier som socialism eller liberalism (Mudde, 2004:544). Den populistiska rörelsen hade från början störst betydelse hos den nya vänstern på 60- och 80-talet där den ofta representerades av gröna och nystartade partier (Mudde, 2004:548). Vad dessa partier hade som gemensam populistisk kärna är att de föraktade politiken och den politiska eliten och presenterade sig som ett alternativ till de etablerade partierna (Ibid). Populismens fundamentala dilemman handlar bland annat om dess kritik mot det politiska systemet, vilket de själva behöver spela en roll i. Populismen stödjer folkomröstningar för att på ett demokratiskt sätt väljas in och komma över den politiska makten (Mudde, 2004:559). På detta sätt blir populismen, 'den sanna rösten', legitim då den kan gro i ett demokratiskt spelrum för att sedan förändras så fort den fått makten genom folkval. Vanligt är även att populisterna tar sig in i den politiska sfären under tider av kris. Problemet är att denna kris kan antingen vara en inbillning hos populisterna eller en verklig ekonomisk eller politisk kris (Taggard, 2000:4).

Det går att observera ett uppsving för populisterna när större övergångsprocesser sker vilka ger uppgång till en uppfattning av kris (Taggard, 2000:4). På grund av populisternas ambivalens gentemot politik och det politiska systemet kan en förklaring ges till varför populism ofta blir ett kortvarande intensivt inslag i den politiska sfären (Ibid). Det är populismens egen attityd visavi institutioner som gör den självbegränsande (Ibid). Populismens inslag av att agera kameleont innebär att populismen anpassar sig till den miljö i vilken den vistas (Ibid). Det är detta inslag som gör att populismen ofta kan vara svår att identifiera och läsa av bland de politiska aktörerna. Den samlar kraft i det landskap den befinner sig i och trots att andra ideologier även kan göra detta är skillnaden med populismen att den konstituerar narrativ, myter och symboler genom sin övertygelse av det idealiserade folket och sin syn på "the heartland" (Ibid). Att presentera sig som det nya alternativet eller motsatsen till den styrande eliten är retorik som ofta kännetecknar de populistiska rörelserna. Genom denna strategi kan populistiska partier väcka en känsla av hopp och lovorda väljarna. Detta sätt att mobilisera och övertyga väljare är däremot inte tillräckligt för att känna igen det populistiska partiet.

Denna typ av retorik är snarare en populistisk strategi som återfinns hos nästan alla partier (Berggren & Neergard, 2015:200) och har sedan tidigt 90-tal återfunnits hos de flesta västerländska demokratier i ett försök att möta de växande populistiska strömmarna (Mudde, 2004:551). Vad som snarare bör betraktas för att lyckas identifiera ett parti som populistiskt är hur de förhåller sig de rådande politiska system och institutioner inom ramen för den liberala demokratin. Hos populisterna existerar det ofta ett missnöje mot systemet som ger partier monopol över det politiska klimatet (Mudde, 2007:151). Det betyder inte att populisterna menar att de är motvilliga till politiken eller folket, utan snarare att de fångar en tanke om att det är strukturerna i vilka dessa två enheter rör sig som behöver förändras. Genom detta sätt att se på det politiska klimatet uttrycker ofta populisterna att de talar för det riktiga (och förtryckta) folket som via de politiska strukturernas utformning inte lyckas få sin röst hörd eller bli tagna på allvar (Mudde, 2004:546).

Populistiska rörelser har ökat i takt med att folket utbildats, detta på grund av att högre utbildning gör att folket blir mer medvetna om vad de kan kräva och förvänta sig av politiker (Mudde, 2004:554). Med den ökande globaliseringen framställs en bild av att makten hos det nationella styret försvagas, vilket ger vatten på populisters kvarn då mindre nationell makt även innebär mindre makt för folket (Mudde, 2004:555). Bilden som skapas hos de populistiska anhängarna, i samband med mer kunskap och deltagandenivå, är att människan i många fall tycks veta bättre än vad politikerna gör (Mudde, 2004:556). Denna uppfattning bekräftas genom att populistiska partier delar bilden av att människan inte kan nå en tillräcklig politisk påverkan i de rådande strukturerna. Det är inte den lilla människan som det är fel på, det är systemen och den politiska elitismen.

Mycket av forskningen kring populism inriktar sig på det växande politiska fenomen som råder idag, den radikala högerpopulismen. Anledningen till indelningen i olika typer av populistiska partier är att populism, i definitionen av anti-etablissemang, skapar breda kriterier men för smal bas för att ringa in en hel partifamilj (Mudde, 2007:29). Vad som urskiljer den extrema högerpopulismen från traditionell populism, som är den populism som antas av såväl socialistiska, gröna eller feministiska partier, är att den kombinerar populism med nativism och auktoriarism (Mudde, 2007:297). Nativism är tanken om att en stat skall bebos av medlemmar inom den infödda gruppen, de innanför nationen, då icke-infödda utgör ett hot mot den homogena nationsstaten (Mudde, 2007:19). Detta skiljer sig mot den traditionella populistens synsätt på "the heartland" där folket inte definieras på detta sätt utan

snarare agerar som ett mer flytande begrepp utan en klar exkludering. Auktorianism kan definieras som en tro på ett strikt, ordnat samhälle där auktoritära överträdelser bör straffas hårt (Mudde, 2007:23). Med tilläggen nativism och auktorianism blir den högerextrema populismen mer igenkänningsbar. Nativism tenderar att yttra sig i främlingsfientlighet, xenofobi eller rasism medan auktorianismen ofta representerar partiernas strikta inställning till lag och ordning. Tillägget av nativism och auktorianism möjliggör att skilja klassisk populism från högerpopulism.

Den vänsterpopulism som växte sig stark på 70- och 80talet representerades främst av nystartade gröna partier och av feministiska partier. Hos dessa partier fanns en stark kritik riktad både mot både den politiska elitism men även partiernas strukturer (Taggard, 2000:74). Genom kritik riktad mot den byråkratiska staten men även mot de rigida, byråkratiska och hieratiska partierna försökte dessa skapa en ny typ av politisk representation genom att tonar ledarskapet genom att ha talespersoner istället för ledare (Ibid). Detta kunde bidra till en jämnare könsfördelning och det skapades nu partier där flera talespersoner istället kunde representera partiet (Ibid). Ännu ett steg i att försöka undvika personifiering i politiken var att de antog rotation som princip för att nyckelrollen ej skulle cementeras hos enskilda individer (Ibid). Denna typ av ny vänsterpopulism återfinns främst kring kritiken om de politiska systemen och den politiska elitism som råder. Detta är fortfarande aktuellt för vänsterpopulism idag. Skillnaden med höger- och vänsterpopulism kan därför ses som två olika riktningar varav högerpopulismen stöttar fler populistiska kriterier än vad vänsterpopulismen gör.

I kommande kapitel presenteras studiens forskningsdesign, det material som har undersökts samt en operationalisering av begreppen inom det teoretiska ramverket för att förtydliga processen av att lyckas identifiera begreppen från teori till praktik.

3.0 Metod och material

Detta kapitel behandlar den metod som har använts för att utföra studien. Här kommer forskningsdesignen presenteras och motiveras för att sedan berätta mer om det material som har använts för att utföra studien. Efter detta kommer en operationalisering ske av begreppen rasism, nationalism och populism för att sedan kunna användas i tre olika klassifikationsscheman som ska hjälpa oss att identifiera begreppen i det undersökta materialet.

3.1 Forskningsdesign

Studien utgår från en traditionell fallstudiedesign där analysenheterna utgörs av Marine Le Pen och hennes parti Front National samt Emmanuel Macron och hans nystartade parti En Marche!. En traditionell fallstudie karaktäriseras genom att analysenheterna, som i detta fall är de två partierna, registreras i en och samma kontext (Esaiasson m.fl., 2017:109), i det här fallet det franska politiska klimatet inför presidentvalet 2017. I processen att välja fall för att beskriva, krävs det att fallet anses vara tungt, relevant eller viktigt. I denna avvägning är det viktigt att fallet är starkt kopplat till kontexten och den teoretiska diskursen på området (Teorell & Svensson, 2007:151). Fallet som utgörs av att undersöka hur Front National och En Marche! rymmer begreppen rasism, populism och nationalism, är både starkt kopplat till kontexten det franska politiska klimatet och diskursen på detta område. Fallet är relevant dels på grund av den kraftiga spridning av populism och nationalism som sker runt om i världen och även på grund av att politiska händelser i Frankrike är av vikt då landet är ett dagordningssättande land och en av världens största ekonomier.

För att lyckas identifiera begreppen i det undersökta materialet utgår studien från en klassificerande analys. I dessa analyser utgörs den viktigaste jämförelsepunkten av en teoretisk konstruktion (Esaiasson m.fl., 2017:137). Vid en sådan analys konstrueras ett analysverktyg som har till uppgift att fånga in väsentliga aspekter av samhällsfenomenet som ska undersökas (Ibid). I detta fall består analysverktyget av det ramverk som blivit förklarat i föregående kapitel.

För att kunna klassificera fenomenen rasism, nationalism och populism i materialet som ska undersökas, sker nedan en operationalisering av begreppen där de mest väsentliga indikatorerna behandlas. Efter operationaliseringen av begreppen utformas även ett klassifikationsschema där analysenheterna granskas genom en klassindelade analys för att ta reda på om dessa kan kategoriseras in under begreppen eller ej. Detta är grundbulten i en klassindelade analys, att avgöra huruvida ett fenomen tillhör eller inte tillhör en given klass (Ibid). Kraven på att använda ett sådant analysredskap är att de ska nå upp till såväl tekniska som intellektuella krav. De tekniska kraven består av att analysens komponenter ska vara möjliga att operationalisera på ett rimligt sätt samt att analysens schema ska baseras på entydiga principer (Esaiasson m.fl., 2017:138). De intellektuella kraven innebär att lyckas göra fruktbara indelningar för att ge uppslag till något nytt (Ibid). I studien fylls de tekniska kraven genom att simplificera och operationalisera principerna för begreppen som ska undersökas. I valet av vilka principer som ska förklara begreppen har de principer som är mest väsentliga och främst förekommande i politisk diskurs blivit utvalda. Studien utgår från ett fall som ligger nära i tiden och kan därför bidra med fruktbarhet genom sin relevans i tidsperspektivet.

3.2 Material

Uppsatsens mål är att undersöka hur Marine Le Pen- och Emmanuel Macrons partiprogram innehåller och förhåller sig till begreppen rasism, populism och nationalism. Detta har gjorts genom att utforma ett analytiskt ramverk som ämnar definiera begreppen rasism, populism och nationalism. Genom detta ramverk sker i detta kapitel en operationalisering så att begreppen på ett förenklat sätt kan lyckas identifieras i materialet som undersöks. Ramverket har tagits fram av material från böcker och artiklar skrivna av statsvetare eller nationalism-, rasism- och populismforskare så som Cas Mudde, Paul Taggard, Margaret Canovan, Erik Berggren, Anders Neergard, Umut Özkirimli, Alireza Behtoui, Stefan Johnsson, Steve Garner och Albert Memmi.

Efter konstruktionen av ett analytiskt ramverk och operationalisering av begreppen består det sista skedet av att applicera det analytiska ramverket på materialet som är avsett att undersökas, Macron- och Le Pens valmanifest inför 2017s franska presidentval.

Rubriken *4.0 Frankrikes presidentval 2017* utgår främst från dessa valmanifest och segertal från Marine Le Pen och Macron samt Front Nationals officiella reklamkampanj. I denna del har valmanifesten översatts från franska till svenska. Talen har hållits på franska men har haft engelska undertexter. Även nyhetsartiklar har använts som källor i denna del för att styrka vissa påståenden.

3.2.1 Avgränsning av material

I analysen av kandidaternas valmanifest har valet av material gjorts för att spegla kandidaternas politiska syfte, åsikter och prioritering av politiska åtaganden. Valet av att komplettera med segertal är för att granska hur politikerna framför sin politik i en mer direkt kommunikation med folket. I valet med reklamkampanjen har målet varit att ta reda på hur politikerna själva väljer att presentera sig själva hos folket. Tyvärr har det inte funnits en officiell reklamkampanj för Macron likt den som presenteras för Le Pen.

3.3 Operationalisering av begreppen

För att kunna avgöra om rasism, populism och nationalism återfinns i materialet som ska undersökas sker här en operationalisering av de teoretiska begreppen som har presenterats i det teoretiska ramverket. I en operationalisering är målet att minska avståndet mellan ett teoretiskt begrepp och dess operationella indikationer för att skapa en hög validitet (Esaiasson m.fl., 2017:57). Validiteten av en undersökning kan spåras i både en begreppsvaliditet och en resultatsvaliditet. Den förstnämnda innebär att den teoretiska definitionen och de operationella indikatorerna överensstämmer med varandra för att undvika systematiska och osystematiska fel (Esaiasson m.fl., 2017:58) Resultatsvaliditeten är något som går att utvärdera i själva undersökningen där de teoretiska begreppen mäts med hjälp av empiriska indikatorer (Ibid).

Denna operationalisering består av att med hjälp av det analytiska ramverket definiera operationella indikatorer som kan stämma överens med de teoretiska begreppen. De begrepp som kommer operationaliseras är rasism, nationalism och populism. I operationaliseringen av begreppet rasism kommer detta delas in i två olika typer av rasism: institutionell rasism och kulturrasism. Anledningen till indelningen av olika typer av rasism är att de definitioner som finns av den ”vanliga” rasismen enklare går att identifieras genom dessa typer. Albert Memmis definition av rasism som innebär att en

grupp värderar sig högre och dessutom på bekostnad av en annan, kan upptäckas hos kriterierna om överordnade kulturer och uppbyggnad av system som diskriminerar redan marginaliserade grupper. Begreppet populism kommer delas in i två typer: traditionell populism och högerpopulism. Denna indelning har gjorts då populismen som ideologi anpassar sig efter den miljö den befinner sig i och där traditionell populism som går att hitta hos partier inom all politisk spektra skiljer sig från högerpopulism som är den populistiska diskurs som antas av partier på högerskalan. Begreppet nationalism kommer ej delas in i olika kategorier då begreppet har en övergripande betydelse där underkategorier inte har lika stor betydelse som för de andra begreppen. De kriterier som har valts för samtliga begrepp är enligt de tekniska kraven för ett analysredskap att komponenterna ska vara möjliga att operationalisera på ett rimligt sätt och baseras på entydiga principer. De övriga kriterier som nämns i det analytiska ramverket, för samtliga begrepp, har ej fått en plats i analys-schemat då de antingen har kunnat mätas med hjälp av de andra kriterier som framgår eller varit för komplexa för att kunna operationaliseras.

3.3.1 Rasism

Institutionell rasism

För att kunna avgöra om partiet visar tendenser på institutionell rasism kommer studien undersöka om partiets retorik klumpar ihop folket till olika grupper som tillskrivs vissa karaktärsegenskaper. Det kommer även undersökas om de uppmanar till system som kan skapa en negativ särbehandling och missgynnade förhållanden för vissa grupper.

Kulturrasism

För att undersöka om partiernas manifest innehåller någon form av kulturrasism kommer begreppet undersöka om de gör antaganden att kulturer är essentiella egenskaper där den egna kulturen beskrivs som överlägsen. Andra kriterier för att kunna mäta om begreppet kan återfinnas i materialet är att undersöka om frågor om mångkultur och invandring ligger överordnade och även om en stark tro på assimileringprocesser finns närvarande.

3.3.2 Nationalism

För att lyckas identifiera en nationalistisk anda hos de två partierna kommer detta begrepp försöka mäta om lojalitet för nationen överordnas andra värden. Här återfinns även Özkirimlis temporära krav där nationen beskrivs som ett ideal ur ett historiskt perspektiv samt spatiala krav där vikten av nationen kopplas till en social gemenskap och ett nationellt territorium. De spatiala kraven innebär även nationens längtan eller vilja till ett bestämt eller utökat territorium. Även de centrala teman som nationens uppvaknande eller nationalhjälden som väcker nationen kommer försöka identifieras i retoriken.

3.3.3 Populism

Populism

Populism, i dess generella betydelse, kommer hänvisas till den typ av ideologi eller politiska retorik som kan antas av partier från samtliga positioner på en höger och vänsterskala. Vad som skiljer vänsterpopulismen från högerpopulism är att vänstern antar några av de klassiska populistiska kännetecken medan högerpopulismen antar fler och har dessutom inslag av auktoriarism och nativism. Det som karaktäriserar populismen och som kommer att sökas efter i materialet är om det finns antydning till ett förakt mot den politiska eliten, om de är fientliga mot representativ politik, om de framställer sig som en reaktion till en uppfattning om en extrem kris och om de identifierar sig själva med ett "heartland". Det kommer även undersökas om de använder sig av populistisk retorisk strategi genom att undersöka om partierna hävdar att de är folkets röst eller om de framställer sig som det nya alternativet till den rådande politiken.

Högerpopulism

Förutom det som kommer undersökas ovan ämnar den högerpopulistiska indelningen att undersöka om det återfinns drag av nativism och auktoriarism.

3.4 Klassifikationsscheman

Materialet som undersöks kommer att göra detta utifrån kommande klassifikationsscheman. För att kunna klassificera kommer schemat innehålla typiska

karaktärsdrag för varje begrepp. Begreppet nationalism kommer undersökas i sin helhet medan både rasism och populism delas in i olika typer av begreppen. Detta på grund av att begreppens undergrupperingar skiljer sig från den generella definitionen av det överordnade begreppet. Om valmanifesten och de kompletterade materialet bestående av bl.a. framförda tal kan placeras in under dessa kriterier kan vi se att båda partierna rymmer dessa begrepp. Vi kan även ta reda på vad för typ av nationalism, rasism eller populism de behandlar. Desto fler kategorier partierna kan pricka av, desto mer innehåller de tendenser på begreppet i sig. Klassifikationsschemat har även som mål att på ett mer överskådligt sätt kunna jämföra hur partierna förhåller sig till begreppen, och främst hur de förhåller sig till varandra.

Tabell 1. Klassifikationsschema över begreppet rasism

Institutionell rasism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Klumpar samman grupper och tillskriver de vissa karaktärsegenskaper som underförstått motsätter sig normen		
Beskriver system som skapar negativ särbehandling och missgynnade förhållanden för marginaliserade grupper		
Kulturrasism		
Beskriver kulturer som en essentiell egenskap där den egna kulturen behandlas som överlägsen		
Stark tro på assimileringprocesser		
Frågor om mångkultur och invandring ligger överordnat		

Tabell 2. Klassifikationsschema över begreppet nationalism

Nationalism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Lojalitet för nationen som överordnad övriga världen		
Temporära krav kopplade till nationen		
Spatiala krav kopplade till nationen		
Nationens uppvaknande		
Nationalhjälten som väcker nationen		

Tabell 3. Klassifikationsschema över begreppet populism

Populism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Förakt mot den politiska eliten		
Fientlig mot representativ politik		
Hävdar att de är folkets röst		
Framställer sig som det nya alternativet till den rådande politiken		
Identifierar sig själva med ett idealiserat "heartland"		
Framställer sig som en reaktion till en uppfattning om en extrem kris		
Högerpopulism		
Drag av nativism		
Drag av auktoriarism		

Detta kapitel har bestått av att presentera den metod som använts, operationaliseringen av begreppen samt att beskriva de klassifikationsscheman som kommer att användas. Nästa del består av att identifiera rasism, nationalism och populism hos de två kandidaterna med hjälp av den teori och metod som hitintills har presenterats.

4.0 Empiri

I denna del kommer de operationaliserade begreppens kriterier mätas i Marine Le Pen och Emmanuel Macrons partiprogram, segertal och reklamkampanjer. Detta görs steg för steg där Le Pen och Macron först granskas och jämförs för begreppet rasism. Efter detta görs en granskning och jämförelse för hur de uppfyller kriterier för nationalism för att sedan se på hur populism yttrar sig hos de båda kandidaterna.

4.1 Le Pen, Macron och Rasism

I detta kapitel undersöks hur Le Pen och Macrons partiprogram, segertal och reklamkampanjer förhåller sig till de operativa kriterier om institutionell- och kulturrasism som har skapats för att kunna undersöka begreppet rasism i materialet som ska analyseras.

4.1.1 Institutionell rasism

Flera av de förslag som Le Pen lägger fram är förslag som gynnar institutionell rasism. Bland annat genom att skapa fördelar för fransk industri och jordbruk genom att låta nationell preferens ingå i konstitutionen så att franska arbetare blir prioriterade på arbetsmarknaden och franska företag erbjuds offentliga kontrakt (Front National, 2017: 7–8). Även sociala bostäder ska prioriteras och tilldelas ”de franska” (Front National, 2017:22). Utöver detta ska positiv särbehandling avskaffas för att ersättas med en meritokrati (Front National, 2017:15). Denna typ av politik lever upp till kriteriet om system som skapar negativ särbehandling och missgynnade förhållanden för marginaliserade grupper.

I Le Pens fall ska sekularism ha en strikt respekt hos idrottsföreningar (Front National, 2017:17). Något som kan förhindra muslimska kvinnors möjlighet att utöva sport då varken slöja eller burkini tillåts enligt denna princip. Genom hela programmet beskrivs islam som negativt då det kopplas ihop med extremistisk islamism, jihadism och förtryck. Ingenstans nämns integrering av islam i det franska samhället, trots att Frankrike är ett av de länder som har flest muslimer i Europa (Hackett, 2016). Genom att inte lyfta en annan bild av islam skapar detta en generaliserande bild som kan legitimera privilegier för den franska nationaliteten. Detta gör att kriteriet för

institutionell rasism om att klumpa samman grupper och tillskriva de vissa karaktärsegenskaper som underförstått motsätter sig att normen uppfylls.

Hos Macron återfinns inget av dessa kriterier. Manifestet har tryck på tolerans och solidaritet för de som har det svårast i samhället. Med bland annat positiv särbehandling och jämställdhet som något värdefullt talar Macron för ett Frankrike som kan bekämpa institutionell rasism (En Marche!, 2017). Integration av islam i Frankrike utgör en betydande del av manifestet. Under delen ”Sekularism och religiösa frågor” motsätter sig Macron det Le Pen talar om. Han skriver:

”Vi måste agera för att hjälpa muslimerna i Frankrike att fortsätta deras strukturering av representativa institutioner av deras religion i landet” (En Marche!4, 2017)

Och:

”Vi måste målmedvetet bekämpa alla radikala överdrifter som avleder värdena för religionen Islam”(Ibid)

Macron förklarar snarare att religionen har blivit missförstådd och smutskastad av radikal islamism och att det är Frankrikes ansvar att målmedvetet bekämpa alla dessa radikala överdrifter. För att öka förståelsen för sekularismen skall det få utrymme i fransk undervisning och att möjligheten att visa uttryck för religiösa övertygelser på offentliga platser måste accepteras så länge det inte hotar en allmän ordning (Ibid).

4.1.2 Kulturrasism

Enligt kulturrasisten fungerar kulturer som en essentiell egenskap där den egna kulturen behandlas som överlägsen någon annan. Både vad det gäller religion, agrikultur, produktion, värderingar, traditioner, språk, artistisk kultur, värden och system, hyllas dessa franska kulturella värden likt en essentiell egenskap som är bättre än en annan. Moskées och muslimska helgedomar ska ej få finansieras varken av den franska staten eller av utländska finansiärer (Front National, 2017:6). Produktion av livsmedel ska ske inom Frankrike då utländska produkter tenderar att inte uppfylla de normer som visar på ett ärligt ursprung som det som ställs på de franska producenterna (Front National, 2017:8). Nationella värderingar och traditioner i den franska civilisationen ska försvaras och skrivas in i konstitutionen som ett främjande av historiskt arv (Front National, 2017:15). Nationen ska stärkas genom att nationella romaner ska marknadsföras mer (Ibid). Det franska språket ska försvaras och stärkas mellan fransktalande länder (Front

National, 2017:15 &19). De franska värdena om jämlikhet och folkrätt ska stärkas i världen och förtjäna både respekt och självständighet (Front National, 2017:19). Till sist ska franska bönder subventioneras och erhålla riktlinjer från Frankrike och ej av EU så att ett upprätthållande av den franska modellen av familj jordbruk kan fortgå (Front National, 2017:21). Alla dessa exempel visar på den franska kulturen blir sedd som överordnad utan att det någonsin riktigt framkommer just varför. Front National lever därav upp till det kulturrasistiska kravet om att beskriva sin egen kultur överlägsen någon annans.

Enligt vårt analytiska ramverk är ett kännetecken för kulturrasism att frågor om mångkultur och invandring är överordnat. Att detta är fallet med Front National har nog inte lyckats undgå någon. Front National är ett parti som via sin auktoriarism slår ner hårt på invandring och bland annat vill tillämpa förvar (Front National, 2017:6). Frankrikes säkerhet är naturligt kopplad till att ta tillbaka Frankrikes kontroll över sina gränser där 6000 gränspolisier bör inskaffas och där antalet invandrare ska minskas från 140 000 om året till enbart 10 000 (Smith, 2017).

Som ett sista utmärkande exempel för Front Nationals kulturrasism återfinns assimileringprocessen i programmet där förslaget består av att främja principen av republikansk assimilation och göra denna process mer kravfylld (Front national, 2017:15).

Macron talar även han om ett överförande av den egna kulturen, i sitt program skriver han:

Jag vill därför sätta överföringen av grundläggande kunskap, vår kultur och värderingar i centrum för projektet för vår skola och universitet (En Marche!7, 2017).

Skillnaden med Macron och Le Pens synsätt på överordningen av den egna kulturen är att Macron talar om detta inom en diskurs där Frankrike bör integreras bättre med EU och där andra kulturella influenser kan hjälpa till att styrka det egna landet (En Marche!, 2017). På så sätt blir Macrons synsätt på den egna kulturen ej överordnad en annan och undviker kriteriet om att se på kulturen som en statisk essentiell egenskap. Macron lever

därav varken upp till kriteriet om att den egna kulturen överordnar andras, eller något av de andra kriterierna för kulturrasism.

4.1.3 Sammanfattning av rasistiska kriterier för Le Pen och Macron

Institutionell rasism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Klumpar samman grupper och tillskriver de vissa karaktärsegenskaper som underförstått motsätter sig normen	✓	
Beskriver system som skapar negativ särbehandling och missgynnade förhållanden för marginaliserade grupper	✓	
Kulturrasism		
Beskriver kulturer som en essentiell egenskap där den egna kulturen behandlas som överlägsen	✓	
Stark tro på assimileringprocesser	✓	
Frågor om mångkultur och invandring ligger överordnat	✓	

Samtliga kriterier för både institutionell och kulturrasism återfinns i Front Nationals program medan inget av kriterierna återfinns hos Macron. För Front National är deras rasism främst bestående av kulturrasistiska kriterier med frågor om mångkultur och invandring överordnat men främst där de beskriver sin egen kultur som överordnad som framgår flera gånger i deras partiprogram. Synsättet och ställningstagandet till begreppet rasism är en av de egenskaper där Macron och Le Pens politik skiljer sig åt som mest.

4.2 Le Pen, Macron och Nationalism

Under denna rubrik undersöks de operationaliserade kriterier som återfinns under begreppet nationalism för att kunna identifiera vad det är i Marine Le Pens partiprogram, segertal efter presidentvalets första omgång samt officiella reklamkampanj som gör hennes politik nationalistisk. Det görs även en jämförelse med

Macrons program och segertal efter vinsten i andra omgången för att se om de båda kandidaterna har likheter i deras förhållande till nationalism.

4.2.1 Lojalitet för nationen som överordnad andra världen

Le Pens program ”144 Engagements Présidentiels”, de 144 presidentiella åtaganden, är uppbyggd av sju delar där rubrikerna lyder: Ett fritt Frankrike, Ett säkert Frankrike, Ett blomstrande Frankrike, Ett rättvist Frankrike, Ett stolt Frankrike, Ett kraftfullt Frankrike och Ett hållbart Frankrike (Front National, 2017). Bara genom denna indelning är det uppenbart att det är den franska nationen som har det högsta värdet i hennes politiska agenda. Även om fokus även ligger på värden som frihet, rättvisa och hållbarhet är dessa värden starkt kopplade till nationen, som i linje med kriteriet lojalitet för nationen som överordnat värde, blir just överordnade.

I Le Pens reklamkampanj ”Official campaign video | Marine 2017” berättar även Le Pen om hennes politiska mål: “Ja, jag vill sätta Frankrike i ordning. Jag vill att fransmännen ska leva i ett fritt oberoende Frankrike. Jag vill att fransmän ska leva och känna säkerhet i ett respekterat Frankrike. Jag vill att fransmän ska leva i ett välmående och skyddat Frankrike. Jag vill att fransmän ska leva tillsammans i ett stolt Frankrike. Jag vill att fransmän får leva väl i ett hållbart Frankrike. Jag vill att fransmän ska leva sina drömmar i ett rättvist Frankrike! Detta är innebörden av mitt engagemang” (2017). Även detta refererar till nationen likt föregående exempel och visar både på nationen och den franska nationaliteten som överordnad.

I hennes vinnartal efter valets första omgång återfinns även exempel på betydelsen av lojalitet för nationen: ”*Antingen fortsätter vi på vägen för total avreglering [...] Eller så väljer du Frankrike*” ((Eng Subs) Stirling 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017)

Och:

”*Uppslutningen hos det franska folket som vi strävar efter kan bara uppnås genom kärlek till Frankrike*” (Ibid)

Genom att uppmana folket till att ”välja Frankrike” hjälper Le Pen till att stärka värdet av lojalitet för nationen och visar tydligt på sitt eget nationalistiska politiska ställningstagande.

I Macrons program eller segertal återfinns ej detta nationalistiska kriterium. Macrons program överordnar istället värden som rättvisa, jämställdhet och tillgänglighet för alla inom landet utan att koppla dessa värden till nationen (En Marche!, 2017).

4.2.2 Temporära krav kopplade till nationen

I det undersökta materialet återfinns få exempel på denna typ av nationalistiska kriterier. Det främsta exemplet är när Marine Le Pen beskriver nationen som ”Jag älskar denna uråldriga nation [...] med dess spontana och ihärdiga människor” (Official campaign video | Marine 2017, 2017). Detta avslöjar ett synsätt på nationen som värdefull via befolkningen och dess historia och talar även om en slags varaktighet av den franska nationen. Det talar däremot inte om ett idealiserat Frankrike i en idealistisk storhetstid, därav lever Le Pen inte upp till kriteriet om temporära krav för nationalism.

Dessa krav återges inte heller Macron. När han talar om Frankrike talar han snarare om ett land som har tagit sig igenom svåra perioder istället för att måla upp Frankrike som idealistiskt under en viss tidpunkt i dess historia. Macron lever därav inte upp till kriteriet om temporära krav kopplade till nationen.

4.2.3 Spatiala krav kopplade till nationen

Den sociala gemenskapen kopplas starkt till det nationella territoriet genom att Le Pen i sin reklamkampanj talar om viljan av att fransmän ska leva i Frankrike (Official campaign video | Marine 2017, 2017).

Även spatiala krav kopplade till territoriet är påtagligt i Front Nationals valprogram. Frankrike ska nå frihet och kontroll genom att ta tillbaka sina territoriella gränser från EU och gå ur Schengenavtalet (Front National, 2017:3 & 6). Synsättet på EU och Schengen är att de tar över de franska gränserna vilket gör att landet i sig förlorar sin egen självständighet till dess territorium. Marine uppmanar även till att upprätthålla enigheten och integriteten av det franska territoriet (Front National, 2017:15) vilket visar på en längtan efter ett mer bestämt territorium.

Macron har en motsatt inställning både till fransmännens anknytning till territoriet och den franska territoriella suveräniteten. Han uppmanar istället fransmän att ta sig utanför territoriet för att på så sätt samla kompetens och ökad intelligens hos befolkningen (En Marche!8, 2017). Det franska territoriet ska fortsätta vara kopplat till de europeiska gränserna, där eventuella gränskontroller snarare ska existera vid EUs gränser än Frankrikes (En Marche!2, 2017).

4.2.4 Nationens uppvaknande

Även detta tema är påtagligt i Le Pens uttalanden. Hon talar om sin egen politik som ett uppvaknande och räddning för Frankrike. I hennes reklamkampanj säger Marine:

”Antingen fortsätter du med de som ljugit, misslyckats och förrått, de som har vilselett folket och förlorat Frankrike eller beslutar du att återställa ordningen till Frankrike. Ja, jag vill återställa ordning i Frankrike” (Official campaign video | Marine 2017, 2017).

Och i hennes segertal:

Frankrikes folk måste ta det historiska tillfälle som nu ges [...] Frankrikes folk står inför ett enkel val. Antingen fortsätter vi på vägen för total avreglering [...] Eller så väljer vi Frankrike [...]. Du har valet som innebär att skapa förändring. Verklig förändring. Inte som när en regering når framgång men ingenting förändras. Det jag föreslår är riktig förändring. ((Eng Subs) Stirring 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017)

Samt:

Tiden är kommen för att frigöra fransmännen [...] Tiden är kommen för att befria det franska folket från dess arroganta elit som försöker berätta för dig hur du ska leva ditt liv. (Ibid).

Med dessa citat skapar Le Pen ett sätt att se på ett Frankrike som länge varit förlorat men med hennes politik kan vakna från sin slummer och förtryck för att återigen inta sin förtjänade storhet. Genom att hänvisa till att någon har gått förlorat och att Frankrike med dess folk återigen kan bli fritt beskriver hon sitt politiska engagemang som en ett historiskt tillfälle kapabelt att väcka nationen till liv igen.

Detta kriterium återfinns ej i Macrons program eller segertal.

4.2.5 Nationalhjälten som väcker nationen

Nationalhjälten är för Le Pen General Charles de Gaulle, hon säger:

Den 8 augusti 1943 sade general de Gaulle i Casablanca "En nations storhet strömmar enbart från dess folk". Detta är principen som under de senaste 1500 åren har skapat historien som har format det Frankrike som vi älskar. ((Eng Subs) Stiring 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017)

Att de Gaulle är en nationalhjärte är en självklarhet för många franska politiker.

Däremot återfinns inget om en nationalhjärte som skulle hjälpt landet ur dekadens vilket gör att Le Pen inte lever upp till detta operativa kriterium för nationalism.

Temat om nationalhjälten återfinns ej hos Macron.

4.2.6 Sammanfattning av nationalistiska kriterier hos Macron och Le Pen

Nationalism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Lojalitet för nationen som överordnad övriga världen	✓	
Temporära krav kopplade till nationen		
Spatiala krav kopplade till nationen	✓	
Nationens uppvaknande	✓	
Nationalhjälten som väcker nationen		

Det går att utläsa att Le Pens politik innehåller nationalistiska kriterier medan Macron avstår från dessa. Av det material som analyserats går det att konstatera att Le Pen lever upp till vissa nationalistiska kriterier mer än andra. Nationalismen som återfinns hos Le Pen består främst av kraven om lojalitet för nationen som överordnad andra värden och i tanken om nationens uppvaknande då dessa teman förekommer flera gånger hos presidentkandidaten.

4.3 Le Pen, Macron och Populism

I denna del kommer begreppet populism och högerpopulism undersökas hos de båda kandidaterna. Kategorierna de kan delas in i kommer bestå av att antingen tillhöra och förespråka en traditionell form av populism som kan antas av såväl vänstern som högern, centern eller extremisterna. Den andra kategorin består av högerpopulism där de kriterier som återfinns under populism och ett tillägg av nativism och auktoriarism krävs för att bli klassad som högerpopulist.

4.3.1 Populism

Draget om förakt mot den politiska eliten kan identifieras hos båda partierna, om en med en hårdare ton hos Le Pen än den som återges hos Macron. Medan Le Pen framställer den politiska eliten som:

” De som har ljugit, misslyckades, svikit, som vilselett folket och förstört Frankrike ”
(Official campaign | video Marine 2017, 2017)

eller:

”Det kommer inte bli som när regeringen vinner och inget händer. Vad jag föreslår är riktig förändring [...] Inte som en arvinge av François Hollande med hans katastrofala år” ((Eng Subs) Stirring 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017) och fortsätter sedan:

” Tiden är kommen att fria det franska folket från en arrogant elit som försöker berätta för er hur ni ska leva era liv. För ja, jag är folkets kandidat ” (Ibid).

Macron framställer ett missnöje mot den politiska eliten genom att i sitt program förklara att en misstro mot politikerna är stor, vilket behöver förändras (En Marche!6, 2017). Han säger även i sitt segertal att:

”Vår utmaning är enorm och det kommer ålägga oss plikten att bygga en sann, stark majoritet, en majoritet av förändring. Det är vad landet väntar på, strävar efter och vad det förtjänar ” (Emmanuel Macron’s full speech at the Louvre, 2017).

Skillnaden mellan de två kandidaterna är deras sätt att uttrycka förakt mot den rådande politiken. Medan Le Pen snarare riktar en direkt kritik mot regeringen och den tidigare

presidenten gör Macron detta genom att legitimera föraktet genom att berätta att det här är vad folket och landet tycker. Macrons tillvägagångsätt innehåller därför också kritik mot den politiska eliten men på ett mer kamouflerat sätt där hans retorik antar en mer rumsren politisk skepnad till skillnad från Le Pens. Front Nationals sätt att prata om den politiska eliten är med en påtaglig populistisk retorik som genast blir igenkänningsbar för den populistiska ideologin. Båda kandidaterna lever därav upp till kravet om förakt mot den politiska eliten.

I sann populistisk agenda, där ett av de främsta kraven är kritiken mot en representativ politik som går hand i hand med tanken om en allmänvilja inleder Le Pen med att skriva:

”Syftet med mitt projekt är främst att ge frihet till Frankrike och en röst till folket. För det är i ditt namn, och i din egen vinning, all nationell politik bör genomföras” (Front National, 2017:2).

Hon fortsätter sedan med:

”En närmare demokrati: Jag vill att besluten sker så nära medborgarna som det går och att dessa beslut direkt kontrolleras av dem” (Ibid)

Ett förslag för att genomföra detta är att låta alla omröstningar göras om till proportionella, istället för dagens majoritetsomröstningar, för att på ett bättre sätt spegla folkets preferenser (Front National, 2017:3). Även den administrativa nivån bör förändras där nuvarande 6 departement byts ut mot 3, nämligen kommuner, departement och stat, för att förenkla systemet och undvika dubbelkompetenser, skapa närhet där förtroendevalda får mer makt samt av ekonomiska skäl (Ibid). Även här identifieras Le Pens sätt att tala som en tydlig populistisk retorik.

Macron har även han synpunkter på den representativa demokratin där han menar att den centraliserade makt som finns i Frankrike idag bör decentraliseras för att kunna representera folket och leva upp till det de har valt att lägga sin röst på (En Marche!9, 2017).

Skillnaden mellan de båda är att Le Pen vill förändra den representativa demokratin medan Macron snarare vill omfördela makt och möjlighet till påverkan inom den representativa demokratis ramar. Därav lever Le Pen upp till kriteriet om fiendlighet mot representativ demokrati, däremot inte Macron.

I år gick Marine Le Pen till val med sin slogan ”Au nom de peuple” vilket översatt betyder ”i folkets namn”. Redan i denna slogan avslöjar Le Pen tydliga populistiska drag genom att profilera sig som rösten för folket. Hon refererar dessutom i sitt segertal till de Gaulles fras *”En nations storhet flödar enbart från dess folk”* vilket hon menar är principen hon kommer föra i aktion ((Eng Subs) *Stirring 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017*). Hon beskriver också sitt valresultat efter valets första omgång som: *”Vad vi har sett idag är en akt av fransk stolthet, ett folk som lyfter sina huvud, ett folk som är säkra på deras värden och självsäkra i framtiden”* (Ibid) och avslutar sedan med: *”För ja, jag är folkets kandidat”* (Ibid).

Även hennes reklamkampanj talar om Marines röst som folkets röst genom att säga: *”Detta är löftet jag kommer genomföra som statschef... I ert namn... I folkets namn...”* (Official campaign | video Marine 2017, 2017).

Trots hennes kritik mot den representativa demokratin där folket inte har en tillräckligt stark röst lever Marine upp till kriteriet om att hävda att hon är folkets röst. Förutom kriteriet om att föra folkets röst visar även detta på problematiken av populismens fundamentala dilemman där den uppstår i ett system den inte representerar. Att direkt hävda att hon är folkets röst visar på en stark populistisk retorik.

Kravet att hävda att de är folkets röst återfinns inte i det material som har undersökts av Macron.

Som nämnts ovan presenterar Marine sig själv som en historisk händelse i det politiska klimatet. Hon skriver även i inledningen av sitt program:

”Mitt projekt [...] är en verklig revolution” (Front National, 2017: 2)

Även Macron profilerar sig som ett alternativ till den rådande politiken. Något som nog är rätt oundvikligt med ett parti som startat upp för bara ett år sedan. En Marche! profilerar sig med ärlighet, äkthet och förnyelse och har med hjälp av ideella krafter samt ett enormt engagemang tagit sig från obefintlighet till presidentposten (En Marche!10, 2017). Programmet är även utformat med en tydlig känsla av ett parti som

kan bringa förändring då samtliga områden i programmet innehåller stycken där Macron först beskriver hur Frankrike ser ut idag under rubriken ”I dag” och som sedan följs av en rubrik ”I morgon” där han för fram sina förändringar och utopier av vad hans politiska medföra (En Marche, 2017). Återigen använder sig Le Pen av kända tecken för en populistisk retorik genom att beskriva sig som en ny revolution och historisk händelse.

Båda kandidaterna lever därav upp till kriteriet av att framställa sig som det nya alternativet till den rådande politiken, vilket är ett exempel på en typ av populistisk strategi.

Macron säger i sitt tal:

”Alla sa till oss att det var omöjligt, men de vet inte vem Frankrike är” (Emmanuel Macron’s full speech at the Louvre, 2017) samt:

” De förväntar sig att vi ska bringa ett nytt hopp, en ny humanism till världen, att göra världen säkrare, att försvara friheter och tillväxt, en värld av mer rättvisa och mer jämlikhet. De förväntar sig att vi äntligen kan bli oss själva” (Ibid) och:

”De förväntar sig, att Frankrike igen, ska göra dem häpna. Att Frankrike ska vara sig självt”(Ibid).

Marine beskriver sin kärlek till Frankrike och dess folk i början av sin reklamkampanj:

”Såvitt jag kan minnas har jag alltid känt en djupt rotad anknytning, en passion för vårt land, för dess historia. Jag älskar Frankrike. Jag älskar det från djupet av mitt hjärta. Från djupet av min själ. Denna uråldriga nation som inte ger upp med dess spontana och ihärdiga befolkning.” (Official campaign video | Marine 2017, 2017)

Både Macron och Le Pen lever därav upp till kriteriet av ett idealiserat ”heartland” där de både presenterar Frankrike och folket ur ett idealistiskt synsätt. Att identifiera sig med detta ”heartland” visar snarare på en patriotisk retorik om fosterlandskärlek än en traditionell populism. Att idealisera sitt ”heartland” är ett drag som förekommer hos en oändlig skara politiker då själva uppdraget ofta grundas i en vilja att förbättra sitt eget land. Att göra detta utan att värdesätta landet eller befolkningen skapar snarare ett problem.

Genom att båda partierna framställer sig som ett nytt alternativ till den rådande politiken skapas känslan av att de båda står för en viss typ av reaktion. Macron förklarar att landet i mer än trettio år har haft problem med massarbetslöshet och integration (En Marche!7, 2017) och Le Pen refererar till både kriser på grund av dåligt styre av höger och vänster-regeringar samt de negativa konsekvenser EU har spelat för Frankrike där de har förlorat självständighet över både gränser, invandring och ekonomi (BBC, 2017).

Genom dessa tillvägagångssätt lever båda kandidaterna upp till kravet om att framställa sig själva som en reaktion i en uppfattning av kris.

4.3.2 Högerpopulism

Förutom generella drag av populism är det uppenbart att Front Nationals politik är högerpopulistisk. Nativism återfinns under rubriken ”Ett stolt Frankrike” där Le Pen skriver att hon vill försvara en nationell identitet samt värderingar och traditioner i den franska civilisationen (Front National, 2017:15). En identitet som innebär härkomst eller neutralisation av personer som befinner sig i nationen. Under rubriken ”Ett säkert Frankrike” står det att fransk nationalitet enbart kan ärvas genom härkomst eller naturalisation varav kraven för naturalisation behöver skärpas, bland annat med avskaffande av dubbla icke-europeiska medborgarskap och borttagning av franska medborgarskap genom äktenskap (Front National, 2017: 6). Via minskad invandring, avskaffning av dubbla icke-europeiska medborgarskap och stärkta krav för naturalisation skapar Le Pen en bild av folket som är antingen ärvd franskhet som är svår att bli en del av alternativt en assimilering där franskt medborgarskap bör ersätta det ursprungliga. Denna identitet ska, förutom att bli svårare att ta del av, även ha förmåner genom att nationell prioritering ska inskrivas i konstitutionen (Ibid).

Draget av nativism återfinns ej i Macrons politik.

Auktoriarismen återfinns i synsättet på lag och ordning vilket tar upp stora delar av Front Nationals program. Förslag om stängda gränser, nolltolerans mot ”rättslig slapphet”, återställning av stat med fler poliser, automatisk utvisning av utländska brottslingar och utökad militär är några exempel på vad som med Marine Le Pen skall innefattas i rollen som ny president (Front National, 2017:5-6 & 19).

För Macron ska ökad säkerhet nås med en ökad brottsbekämpande intelligens (via ett EU samarbete) samt polisiär utbildning där auktoritet, kulturell dialog, respekt och etik ska penetrera polisens undervisning (En Marche! 1, 2017). I hans program uppmanar Macron att låta oskyldiga brott bestraffas med böter och låta samhällstjänst ersätta vissa fängelsestraff då dessa enbart bidrar till att individen stagnerar (Ibid). Till skillnad för Macron snarare en utvecklande syn på den politiska säkerhetsfrågan än en form av auktoriarism.

Le Pen lever upp till det högerpopulistiska kravet om auktoriarism, däremot inte Macron.

4.3.3 Sammanfattning av populistiska kriterier hos Le Pen och Macron

Populism	Återfinns hos Front National	Återfinns hos En Marche!
Förakt mot den politiska eliten	✓	✓
Fientlig mot representativ politik	✓	
Hävdar att de är folkets röst	✓	
Framställer sig som det nya alternativet till den rådande politiken	✓	✓
Identifierar sig själva med ett idealiserat "heartland"	✓	✓
Framställer sig som en reaktion till en uppfattning om en extrem kris	✓	✓
Högerpopulism		
Drag av nativism	✓	
Drag av auktoriarism	✓	

I Marine Le Pens valmanifest finns tydliga drag av populism främst genom förakt mot den politiska eliten, kritik mot den representativa demokratin samt de högerpopulistiska kraven av nativism och auktoriarism. Genom att framställa sig själv som en befriare av

en arrogant elit gentemot folket placerar hon sin egen politik på ena sidan och målar upp en konflikt där ”det andra” utgör de onda. Macron har även han populistiska drag som främst lyser igenom i hans synsätt på Frankrikes position där han både kritiserar det rådande politiska styret, målar upp sig själv som en reaktion till en uppfattning av kris samt framställer sig som det nya alternativet vilket är ett drag av populistisk strategi.

5.0 Diskussion

Marine Le Pens politik innehåller både nationalism, högerpopulism och rasism. Vad nationalismen består av är främst en lojalitet till nationen som ett överordnat värde. I processen att överordna lojalitet till nationen skapas flera av de drag som kan påminna om kulturrasism. Detta genom hennes synsätt att överordna den franska nationaliteten och låta den erhålla privilegier. Genom att inte bara låta den erhålla privilegier utan även göra det svårare för andra att ta del av denna nationalitet skapas ett fenomen som påminner om det som återfinns hos kulturrasisten. Byts ordet nationalitet ut mot den franska kulturen blir det plötsligt ett tydligt tecken på kulturrasism. Även detta synsätt på den nationella identiteten skapar en klar institutionell rasism där andra grupper marginaliseras för att ge utrymme åt den franska. Det är i dessa kriterier om rasism som Le Pen och Macron skiljer sig som mest. Även om Macron även han talar om den franska kulturen och det franska folket gör Macron detta utan att begränsa definitionen av det franska folket och hänvisar snarare till att termen folket behöver utvidgas för att kunna inkludera fler människor.

Frankrike är nog ett av de främsta land som sammankopplas med idén om nationen på grund av dess historia av imperier och kolonier. Att detta återfinns även i dagens politik är därför inte helt förvånande. Hos Marine är vikten av nationen ett av hennes främsta värden och hon spelar ständigt och jämt på nationalism i sin politik. Däremot går det idag att se att detta inte längre behövs i nutidens Frankrike. Genom sitt nystartade parti lyckas Macron vinna presidentvalet genom att helt undgå den nationalistiska retoriken och visa på att det finns andra värden än just lojalitet för nationen som betyder något hos det franska folket.

Den mest intressanta delen i den empiriska undersökningen har enligt mig varit hur de två kandidaterna förhåller sig till begreppet populism. I media är begreppet mer eller mindre synonymt med Front National genom att deras högerpopulism är oerhört påtaglig. Att Macron skulle visa på populistiska drag är mer förvånande då kandidaten oftast inte benämns i dessa sammanhang. Medan Le Pen lever upp till samtliga kriterier av populism visar även Macron drag av populism. Denna populism skiljer sig från högerpopulismen genom att enbart fokusera på kritik mot elit och främst presentera sig själv som det nya förändrande alternativet som kan lösa Frankrikes ekonomiska- och integrationskris.

Denna studie visar på att Front National är ett nationalistiskt högerpopulistiskt parti med rasistiska influenser och att En Marche! skiljer sig från dessa genom att undvika nationalism och rasism i rörelsens politik. Studien visar även på att gemensamma populistiska drag kan återfinnas hos båda presidentkandidaterna men att deras populism skiljer sig åt främst genom att Front National använder en skarp populistisk retorik medan Macrons populism snarare är mer kamouflerad och svår att identifiera. Populismen skiljer sig även drastiskt åt då Front National tror på både nativism och auktoriarism medan Macron avstår från detta.

6.0 Referenser

BBC, 2017. "Marine Le Pen on Brexit, Frexit and the future of Europe" [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.bbc.com/news/av/world-europe-37588318/marine-le-pen-on-brexit-frexit-and-the-future-of-europe> Hämtdatum: 2017-05-16

Behtoui, Alireza- Jonsson, Stefan, 2015. "Högerpopulism – mellan populism och högerextremism" i Dahlstedt, Magnus & Neergard, Anders (red) *Migrationens och etnicitetens epok – Kritiska perspektiv i etnicitetens- och migrationsstudier*. Stockholm: Liber AB

Berggren, Erik- Neergard, Anders, 2015. "Högerpopulism – mellan populism och högerextremism" i Dahlstedt, Magnus & Neergard, Anders (red) *Migrationens och etnicitetens epok – Kritiska perspektiv i etnicitetens- och migrationsstudier*. Stockholm: Liber AB

Canovan, Margaret, 2005. *The People*. Cambridge: Key Concepts

Center of Advanced research on Language Acquisition, Datum okänt. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://carla.umn.edu/culture/definitions.html> Hämtdatum: 2017-06-09

Emmanuel Macron's full speech at the Louvre, 2017 [Video]. Tillgänglig:
<https://www.youtube.com/watch?v=mHOypvwTNEk> Hämtdatum: 2017-05-16

En Marche!, 2017 "Programme" En Marche! [Elektronisk] Tillgänglig:
<https://storage.googleapis.com/en-marche-fr/COMMUNICATION/Programme-Emmanuel-Macron.pdf> Hämtdatum: 2017-06-09

En Marche! = En Marche!'s webbplats. Sécurité. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/securite> Hämtdatum: 2017-05-16

En Marche!2=En Marche!s webbplats. Immigration et asile. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/immigration-et-asile> Hämtdatum: 2017-05-16

En Marche!3=En Marche!s webbplats. Culture. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/culture> Hämtdatum: 2017-05-16

En Marche!4=En Marche!s webbplats. Questions religieuses et laïcité. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/questions-religieuses-et-laicite> Hämtdatum: 2017-05-16

En Marche!5=En Marche!s webbplats. International. [Elektronisk] <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/international> Hämtdatum: 2017-05-17

En Marche!6=En Marche!s webbplats. Vie politique et vie publique. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/vie-politique-et-vie-publique> Hämtdatum: 2017-05-17

En Marche!7=En Marche!s webbplats. Le contrat avec la Nation. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/article/contrat-avec-la-nation> Hämtdatum: 2017-05-17

En Marche!8=En Marche!s webbplats. Français de l'étranger. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/fran%C3%A7ais-de-l-etranger> Hämtdatum: 2017-06-09

En Marche!9= En Marche!s webbplats. Action publique / Fonction publique. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/emmanuel-macron/le-programme/action-publique-fonction-publique> Hämtdatum: 2017-06-10

En Marche!10=En Marche!s webbplats. Le mouvement. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://en-marche.fr/le-mouvement> Hämtdatum: 2017-06-10

(Eng Subs) Stirring 5 minute speech by Marine Le Pen after qualifying for round 2 of election, 2017 [Video]. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=hxQadB0S0v0>
Hämtdatum: 2017-05-16

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena, 2017.
Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Stockholm: Norstedts juridik.

Front National, 2017. ”144 Engagements Présidentiels”. Front National, 2017 [Elektronisk]
Tillgänglig: <https://www.marine2017.fr/wp-content/uploads/2017/02/projet-presidentiel-marine-le-pen.pdf> Hämtdatum: 2017-05-16

Garner, Steve, 2010. Racisms: An Introduction. London: Sage Publications.

Memmi, Albert, 1982. Le racism: Description, définition, traitement, Paris: Gallimard

Ministère De L’Intérieur, 2017 [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://elections.interieur.gouv.fr/presidentielle-2017/FE.html> Hämtdatum: 2017-05-18

Mudde, Cas, 2004. “The Populist Zeitgeist” Blackwell Publishing. Tillgänglig:
https://www.researchgate.net/publication/47379655_The_Populist_Zeitgeist Hämtdatum:
2017-05-16

Mudde, Cas, 2007. Populist Radical Right Parties in Europe. Cambridge: Cambridge University Press.

Mullholland, Rory – Samuel, Henry – Rothwell, James – Kirk, Ashley – Henderson, Barney, 2017. “Emmanuel Macron says France facing ‘immense’ task” to rebuild European unity as he defeats Marine Le Pen”. Telegraph 2017-05-08 [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/05/07/french-election-live-marine-le-pen-emmanuel-macron-presidency/> Hämtdatum: 2017-06-11

Nationalencyklopedin, populism. [Elektronisk]
<http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se> Hämtdatum 2017-05-11

Official campaign video | Marine 2017, 2017 [Video]. Tillgänglig:

<https://www.youtube.com/watch?v=FYWnuQc5mYA> Hämtdatum: 2017-05-16

Smith, Paul, 2017. "What Marine Le Pen's 144-point presidential plan for France actually says" The Conversation 2017-02-13 [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://theconversation.com/what-marine-le-pens-144-point-presidential-plan-for-france-actually-says-72910> Hämtdatum: 2017-05-16

Surel, Yves, 2002. "Populism in the French Party System" i Meny, Yves och Surel, Yves (red) *Democracies and the populist challenge*. New York: Palgrave

Taggart, Paul, 2000. *Populism*. Philadelphia: Open University Press

Teorell, Jan – Svensson, Torsten, 2007. *Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber.